

IV - İzin¹

İÇ HİZMET KANUNU , Madde 33 - a) Askerlerin izin işleri hususi kanunlara ve nizamlara göre tanzim olunur. Vazifenin bulunmayı icap ettirdiği yerden izinsiz hiçbir asker gündüz ve gece ayrılamaz.

Nöbetçi ve vazifeli olmıyan veya kendisine ayrıca hususi bir vazife verilmiyen subay, askeri memur ve astsubaylar günlük mesai veya eğitimin bitiminde vazife mahallinden ayrılabilirler.

(Ek: 19.2.1980 - 2259 S.Kn.) Ancak subay sınıf okullarında temel eğitimde bulunan subayların günlük çalışma ve okuldan gece izinli ayrılmaları, eğitim ve öğretim programlarına göre, ayrıca düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir.

b) Kıta, karargâh ve kurumlarda günlük çalışma saatleri mevsim, iklim, ahval ve hizmetin özelliklerine göre bir talimatla tespit edilir.

Kıtalarda umumi mesai ve hizmet zamanı kalk borusunda başlar. Gece yoklamasından sonra biter. Karargâh ve kurumlarda günlük vazife müddeti en az 6 saattir.

AÇIKLAMA:

A - SUBAY, ASTSUBAY, UZMAN JANDARMA İZİNLERİ:

1 - Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup subay ve astsubayların barışta her yıl 45 gün izin almaya hakları vardır. Bu müddete yol dahil değildir. Bu iznin 15 günü mazeret izni olarak kullanılır.(TSK.Per.K. Md. 125/1) Yıllık izinlerin verilmesi, zaman ve süresi, hizmetin aksamaması esas alınmak suretiyle kıta, karargah ve kurum amirlerince düzenlenir.(Md.125/2)

2- (Bkz. TSK. Per.K. md. 126) Subay ve astsubaylara 125 inci maddede yazılı onbeş günlük mazeret izinleri dışında: a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü halinde on gün, b) Yangın, zelzele, seylap gibi olağanüstü bir mazeret dolayısıyla bir yıl içinde otuz güne kadar, mazeret izni verilebilir. Verilen mazeret izinleri yıllık izine mahsup edilmez./Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl, yıllık izinlerinden ayrı olarak, bir aylık izin verilir. Bu izinlerin verilme şekli, yönetmelikle düzenlenir./Türk Silâhlı Kuvvetlerinde gerekli uzmanlık dallarında ve ihtiyaç duyulan branşlarda yurt içinde öğrenim için general ve amirallere Genelkurmay Başkanlığınca; bu Kanun kapsamına giren diğer personelden; Genelkurmay Başkanlığına bağlı olanlara Genelkurmay Başkanlığınca, Millî Savunma Bakanlığına bağlı olanlara Millî Savunma Bakanlığınca, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığına

---

¹ ÖNEMLİ NOT: Bu Sayfada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : "En son içtihatlı, notlu, açıklamalı, ek ve örnekli Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askeri Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 645 s., Ankara 2010, 1. Baskı" isimli Kitaptan alıntı yapılan ve askerihukuk.net isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

bağlı olanlara ise kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığınca, özlük hakları saklı kalmak şartıyla, öğrenim süresi kadar veya eğitim öğretim programının özelliğine göre ve programın safhaları dikkate alınarak ihtiyaç duyulan sürelerde bölümler halinde izin verilebilir./Subay ve astsubaylara,bakmaya mecbur olduğu veya refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba,eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya önemli bir hastalığa tutulmuş olması hallerinde, bu hallerin raporla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine en çok üç aya kadar aylıksız izin verilebilir. Bu süre aynı şartlarla bir katına kadar uzatılabilir. Aylıksız izin süresi mecburi hizmet süresinden sayılmaz.a) Öğrenim için öğrenim süresi kadar, b) Meslekî bilgi ve görgüsünü artırmak maksadıyla bir yıla kadar, c) Seminer, müşahede gezisi ve ziyaretler için lüzumlu görülen süre kadar, d) Mazeret dolayısıyla yıllık izinle birlikte üç aya kadar, e) Seyahat maksadıyla yıllık izin süresi kadar, f) Askerî öğrencilere yönetmelikte gösterilecek süre ve şekil dahilinde, Yurt dışı izni verilebilir./Bu hallerde özlük hakları aynen verilir.

3 - Sıhhi izin süresi (Bkz: TSK.Per.K. md. 128): Subayların ve astsubayların sıhhi izin süresi şu şekildedir: a) Barışta ve savaşta hizmet yapamıyacak şekilde hastalanan subaylar ve astsubaylar, hastalıkları geçici ise veya geçici olup sekel bırakan hastalıklardan ise, hastahanelerde geçen teşhis ve tedavi süreleri hariç, ay ve gün hesabı ile her bir hastalığı için toplam olarak ve fiilen iki yılı geçmemek üzere, nekahet tedavisi, istirahat ve hava değişimi işlemine tabi tutulurlar. Bu gibiler hakkında raporlar sağlık kurulunca verilir. b) Kanser, her türlü kötü huylu tümör, verem, kronik böbrek yetmezliği ile akıl ve ruh hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananlar, sağlık kurulları raporlarında gösterilecek lüzum üzerine, toplam olarak ve fiilen üç yılı geçmemek şartı ile tedavi, istirahat veya hava değişimine tabi tutulabilirler.c) Sağlık durumundan dolayı (Yurdun alçak veya alçak mutedil bölgelerinde faal görev yapar) veya (Muayyen bölgelere gidemez) veya (Denizin kara teşkillerinde çalışır) şeklinde iklim değiştirme raporları alanlar ile, kıta veya diğer görevlerde çalışması sağlık kurulu raporu ile kayıt ve şarta bağlı olanların bu durumlardaki sıhhi izin süreleri dört yıl olarak hesaplanır. Geçici olarak sağlık durumları sebebiyle uçucuların yer hizmetine verilmeleri ve denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam, sualtı komando birliklerinde ve denizdeki patlayıcı maddeleri zararsız hale getiren personelden hizmetlerini yapamaz kararı alanların diğer görevlere verilmeleri sıhhi izin süresinden sayılmaz./Sıhhi izin süresini doldurmak durumuna girenler, sıhhi izin sürelerini dolduracakları ayın ilk haftasında haklarında kati işlem yapılmak üzere tekrar muayeneye sevk edilirler. Bunlardan sıhhi arızalarının devam ettiği ve hiçbir sınıfın hizmetinde vücutlarından istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır. d) Bayan personele doğum yapmasından önce sekiz hafta ve doğum yaptığı tarihten itibaren sekiz hafta olmak üzere toplam on altı hafta süre ile aylıklı izin verilir. Çoğul gebelik hâlinde, doğum öncesi sekiz haftalık izin süresine iki hafta süre eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesinden, sağlık durumunun uygun olduğu doktor raporu ile belgelenen personel, isterse doğumdan önceki üç haftaya kadar iş yerinde çalışabilir. Bu durumda personelin isteği halinde doğum öncesinde çalıştığı süreler, doğum sonrası izin süresinin bitim tarihinden itibaren aylıklı izin süresine eklenir. Doğumun erken

gerçekleşmesi nedeniyle personelin doğum öncesi sekiz haftalık izninden kullanılmayan süreleri, doğum sonrası sürelere eklenir./Doğum yapan personele çocuklarını emzirmeleri için doğum tarihinden itibaren ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde bir buçuk saat süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağı personelin tercihinin bırakılır./Ayrıca doğum yapan personele aylıklı izinlerinin bitiminden itibaren istekleri üzerine ve evlat edinen bayan personele en fazla üç yaşında bir çocuğun evlat edinilmesi halinde çocuğun ana ve babasının rızasının kesinleştiği tarihten veya vesayet dairelerinin izin verme tarihinden itibaren isteği üzerine altı aya kadar aylıksız izin verilir. Aylıksız izin süreleri mecburi hizmet süresinden sayılmaz. e) Barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında, görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalanan subay ve astsubaylar yukarıdaki bentlerde belirtilen sürelerle bağlı olmaksızın iyileşinceye kadar izinli sayılırlar.

4 - İzinlerin kullanılması (TSK.Per.K. Md. 129): Yıllık izinlerin senesi içinde kullanılması esastır. Ancak, hizmet sebebiyle izinlerini kısmen veya tamamen kullanamayanların izinleri mütaakıp sene içinde verilebilir. Bu müddet hiçbir suretle 60 günü geçemez.

5 - İzin sürelerinin hizmetten sayılması (Bkz: TSK. Per.K. Md. 130): İzin süreleri subay ve astsubayların hizmetlerinden sayılır.

6 - Olağanüstü haller (Bkz: TSK. Per.K. Md. 131): Savaş ve olağanüstü hallerde ve sıkıyönetim müddetince Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine, Milli Savunma Bakanının teklifi ve Milli Savunma Bakanı ile Başbakanın imzalayacakları ortak kararnameyle izin süreleri kısaltılabilir veya kaldırılabilir.

7 - Jandarma subay ve astsubaylarına idare amirlerince verilen izinler (Bkz. TSK. Per.K. Md. 132) : 5442 sayılı Kanun gereğince jandarma subay ve astsubaylarına idare amirlerince verilen izinler yıllık izinlerinden mahsubedilir.

8 - Yabancı memleket ordularında hizmet etmek için gönderilenler (Bkz. TSK.Per.K. Md. 133): Yabancı memleket ordularında hizmet yapmak üzere gönderilecek subaylara, Millî Savunma Bakanlığınca; Jandarma ve Sahil Güvenlik subaylarına, İçişleri Bakanlığınca dört yıla kadar aylıklı izin verilebilir. Bu şekilde görevlendirilenlerin aylıkları Millî Savunma, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinden ödenir. Bunların yabancı memleketlerde geçen hizmet süreleri, fiili hizmetlerinden ve kıdemlerinden sayılır.

9 - Yönetmelik (Bkz. TSK. Per.K. Md. 134): İzinlerin verilme usulleri, izin vermeye yetkili makamlar ve sair hususlar ile bilgi ve görgülerini artırmak üzere yabancı memleketlere izinli gideceklerin seçilmeleri, yollanma tarzları ve o yerlerdeki yaşama ve çalışmalarının ne yolda takip ve kontrol edilecekleri ve ne gibi hallerde geri çağrılacakları ile ilgili hususlar Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken tanzim edilecek yönetmelik ile tespit olunur.

B - UZMAN JANDARMA İZİNLERİ:

Uzman Jandarmalar ile bakmakla yükümlü oldukları kimseler sağlık işlemleri, izin ve sıhhi izin süreleri yönünden, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet

Kanunu ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda belirlenen hükümlere tabidirler. (Bkz. 3466 S.K. Md. 20)

C - UZMAN ERBAŞ İZİNLERİ:

(Bkz. 3269 S.K. md.11) Uzman erbaşların barışta her yıl kırkbeş gün izin alma hakları vardır. Bu müddete yol dahil değildir. Bu iznin onbeş günü mazeret izni olarak kullanılır. Yıllık izinlerin verilmesi, zamanı ve süresi hizmetin aksamaması esas alınmak suretiyle kıta, karargah ve kurum amirlerince düzenlenir. Onbeş günlük mazeret izni dışında uzman erbaşlara; a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü halinde on gün, b) Yangın, deprem, su baskını gibi olağanüstü bir mazeret dolayısıyla bir yıl içerisinde otuz güne kadar mazeret izni verilebilir. Verilen mazeret izinleri yıllık izne mahsup edilmez. İzinler Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği esaslarına göre düzenlenir./Uzman erbaşlara yıllık izinleri dışında, ayrıca 1111 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde belirtilen esaslara göre izin verilir. Verilen bu izinler yıllık izinden sayılmaz.

C - ERBAŞ VE ERLERİN İZİNLERİ:

Askerlik K.nun 77. Maddesi ile, erbaş ve erlerin izin sürelerinin silahaltı sürelerinin her ayı için 2 gün olarak hesap edileceği ve bu izin sürelerinin silahaltı süresinden sayılacağı belirtilmiştir.

1. Silahaltı hizmetini yapmak üzere kıt'a veya kurumlara katılmış erbaş ve erlere temel eğitimi bitirmedikçe, cezalıları ceza süresini tamamlamadıkça izin verilmez.

2. Temel eğitimi tamamlamamış erbaş ve erlerden; anne, baba, eş ve çocukların ağır hastalığı, ölümü, kaza veya beklenmedik bir felaketle karşı karşıya kalmaları gibi durumlarda izin verme yetkisi (7 güne kadar), asgari tugay veya eşidi komutanlıklara aittir.

3. Temel askerlik eğitimi tamamlayanlardan isteyenlere dağıtım izni olarak yol dahil 10 gün, hizmetin 6-15 nci ayları içinde 20 gün, terhis mahiyetinde 6 gün olmak üzere toplam 36 gün izin verilir.

4. Jandarma Asayiş Komutanlığı emrinde ve hareket komutasında bulunan birliklerdeki erbaş ve erlerle, operasyon icra eden birliklerinde görevli erbaş ve erlere;

a. Temel eğitimlerini tamamlayan görevli erbaş ve erlere 10 gün,

b. Hizmetin 6-15 nci ayları içinde 40 gün,

c. Terhis mahiyetinde 16 gün olmak üzere toplam 66 gün olarak kullandırılır.

5. Erbaş ve erlere tabii afetler (zelzele, sel, seylap, yangın v.b.) nedeniyle Bakanlar Kurulu kararı ile kanuni izinler dışında yol dahil 60 güne kadar izin verilebilir. Bu iznin öncelikle 45 günü, eğer gerekirse kalan 15 günlük bölümü verilir.

6. İzinli ayrılan erbaş ve erler için kendilerine verilmek üzere yetkili komutanlıklarca "izin belgesi" tanzim edilir. Ayrıca o erin izinli ayrıldığı yerli As.Ş.ne bildirilmesi için de "izin bildirim çizelgesi" tanzim edilerek postayla yerli Askerlik şubesine gönderilir.

İLGİLİ MAHKEME KARARLARI

Şehir dahili için günü birliğine verilen izinden dönmeyen askerî şahısların fiilleri firar suçunu teşkil eder(As.Yrg.4.D., 15.12.1970, E.598, K.588).

Gidiş yol süresini izine giderken kullanmış olan sanığa, izinde iken almış olduğu rapor (istirahat) sonunda, gidiş yol süresinin bir kere daha tanınması mümkün olmayıp, ancak dönüş için gerekli yol süresi tanınabilir(As.Yrg.Drl.Krl., 31.5.1990, E.91, K.81).

Nişan bozulma olayı doğru bile olsa izin tecavüzünde bulunma yolunda haklı neden oluşturmayacağı hk..(As.Yrg.1.D., 7.5.1997, E.321, K.318)

Yol parası bulamadığı yolundaki mazeretin izin tecavüzü suçu için makbul, kabul edilebilir bir mazeret olmadığı hk..(As.Yrg.1.D., 7.5.1997, E.322, K.319)

Sanığın başka bir kadınla yaşamakta olan babasının, annesini ve kardeşlerini evden kovması nedeniyle, güç durumunda kalan annesini ve kardeşlerini başka bir eve yerleştirmek zorunda kaldığı tesbit edilmekle onbeş gün gibi bir süre gecikmesinde suç işleme kastının bulunmadığı sonucuna varılmakla, mahkemece uygun gerekçe gösterilmek suretiyle verilen beraet hükmünde herhangi bir isabetsizlik görülmediğinden, hükmün onanması gerekmiştir(As.Yrg.2.D., 8.3.2000, E.2000/127, K.2000/124)

28.1.1991 tarihinde yürürlüğe giren T.S.K. İzin Yönetmeliğinin, yıllık izinleri düzenleyen 5 nci maddedeki hüküm hukuka aykırı olmayıp; iptalini gerektirir bir neden bulunmamaktadır(AYİM.Drl.Krl., 5.3.1992, E.1992/3, K.1992/17).

TSK. İzin Yönetmeliğinin 15 nci maddesine göre yurtdışı seyahat izninin verilmesi isteminin değerlendirilmesinde, ilgililer hakkında nitelik belgesi doldurulması koşulu aranmaması gerektiğinde; diğer koşulları (binde beşlik kontenjan) haiz ise, davacıya yurt dışı seyahat izni verilmesi zorunludur(AYİM.2.D., 17.3.1993, E.1992/557, K.1993/127).

Davacı astsubaya planlanan tarihte yıllık izin verilmemesi, bu arada anılan tarihler arasında emekliliğini istemesine rağmen emeklilik nedeniyle TSK.leri ile ilişkisinin kesildiği tarihe kadar da izninin kullandırılmamasında idare ajanının kusurlu davranışı nedeniyle hizmetin iyi işlemediği görülmekte olup davacının bu nedenle maruz kaldığı manevi zararın idarece giderilmesi gerekir. (AYİM.2.D., 4.12.1996, E.1996/919, K.1996/1031)

Dört yıl gibi uzun bir süre izin tecavüzünde bulunan ve bu suçtan 10 ay hapis cezasına mahkum edilen davacı astsubay hakkında, sıralı sicil üstlerince düzenlenen ayırma sicili üzerine disiplinsizlik nedeniyle ayırma işlemi tesisinde hukuki isabet vardır(AYİM.1.D., 5.1.1999, E.1998/199, K.1999/10)